

Tarkastusvaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: Euroopan komission ehdotukset talous- ja rahaliiton kehittämiseksi

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: Euroopan komission ehdotukset talous- ja rahaliiton kehittämiseksi (E 115/2017 vp): Asia on saapunut tarkastusvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- finanssineuvos, sihteeristön päällikkö Marketta Henriksson, valtiovarainministeriö
- budjettineuvos Niko Ijäs, valtiovarainministeriö
- finanssineuvos Marja Paavonen, valtiovarainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen, valtiovarainministeriö
- budjettineuvos Johanna von Knorring, valtiovarainministeriö
- talouspoliittinen neuvonantaja Ismo Grönroos-Saikkala, Euroopan komission Suomen-edustusto
- johtokunnan varapuheenjohtaja Olli Rehn, Suomen Pankki
- pääsihteeriksi Seppo Orjasniemi, Talouspolitiikan arviointineuvosto
- professori Matti Virén, Turun yliopisto
- toimitusjohtaja Vesa Vihriälä, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA
- erikoistutkija, ennustepäällikkö Ilkka Kiema, Palkansaajien tutkimuslaitos
- valtiotieteiden tohtori Heikki Koskenkylä

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Pellervon taloustutkimus PTT.

Valiokunnan lausunto TrVL 5/2018 vp

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Komission ehdotukset koskevat kolmea käsitteellistä kokonaisuutta; rahoitusunionin kehittämistä, talous- ja finanssiunionin kehittämistä sekä demokraattisen vastuuvollisuuden toteuttamista ja tehokkaampaa hallintoa. Komission ehdotukset koostuvat horisontaalisesta tiedonannosta (COM(2017) 821 final), sekä seuraavista tiedonannoista ja ehdotuksista:

- Tiedonanto uusista talousarviovälineistä unionin kehykseen vakaan euroalueen tueksi (COM(2017) 822 final)
- Tiedonanto Euroopan talous- ja finanssiministeristä (COM(2017) 823 final)
- Ehdotus neuvoston direktiiviksi jäsenvaltioiden finanssipolitiikan vastuullisuutta ja julkisen talouden keskipitkän aikavälin linjausta vahvistavista säännöksistä (COM(2017) 824 final)
- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2017/825 muuttamisesta rakenneuudistusten tukiohjelman rahoituspuitteiden kasvattamiseksi ja sen yleistavoitteen mukauttamiseksi (COM(2017) 825 final)
- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta 17 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 muuttamisesta jäsenvaltioissa toteutettaville rakenneuudistuksille myönnettävän tuen osalta (COM(2017) 826 final)
- Ehdotus neuvoston asetukseksi Euroopan valuuttarahaston perustamisesta (COM(2017) 827 final), mukaan lukien ehdotukseen kuuluva liite.

Komission EMU:n kehittämiseksi esittämä uudistuspaketti on laaja, moniulotteinen ja useassa vaiheessa toteutettavaksi esitetty kokonaisuus. Se nostaa esiin useita EU:n integraatiota koskevia laajempia ja periaatteellisempia näkökohtia sekä oikeudellisia ja institutionaalisia kysymyksiä, jotka liittyvät jäsenvaltioiden ja EU:n väliseen toimivallanjakoon, EU:n toimielinten toimivaltuuksiin, institutionaaliseen tasapainoon, EU:n perussopimusten mukaisten oikeusperustojen kattavuuteen, EU:n päätöksentekomenettelyihin, valittaviin säädösvälineisiin, demokraattiseen legitimitettiin, vastuuvollisuuden toteutumiseen sekä toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamiseen. Viime kädessä kysymys on siitä, voisivatko eräät muutokset edellyttää oikeudellisesti EU:n perussopimusten muuttamista joko yksinkertaistetussa tai tavanomaisessa menettelyssä.

Ehdotuksilla on myös perustuslakikykentöjä kansallisella tasolla. On arvioitava, voisiko niillä toteutuessaan olla vaikutuksia esimerkiksi täysivaltaisuuteen ja eduskunnan budjettivallan käyttämiseen.

Valiokunnan lausunto TrVL 5/2018 vp

Valtioneuvoston kanta

Suomen kanta Euroopan vakausmekanismin kehittämiseen on kuvattu yksityiskohtaisesti valtioneuvoston E-kirjeessä E 80/2017 vp. Suomi ei näe tarvetta Euroopan vakausmekanismin siirtämiselle osaksi Euroopan unionin oikeudellista kehikkoa.

Suomi ei pidä ongelmallisena finanssipoliittista sopimusta vastaavien sääntöjen sisällyttämistä osaksi EU-lainsäädäntöä. Alustavan arvion mukaan komission ehdotus vaikuttaisi kuitenkin sisällöllisesti poikkeavan joiltakin osin hallitustenvälisestä finanssipoliittisesta sopimuksesta. Mahdolliset tosiasialliset muutokset ja niiden merkitys on arvioitava asian jatkovalmistelussa.

Alustavan arvion mukaan komission ehdotus poikkeaa joiltakin osin myös voimassa olevasta suoraan sovellettavasta EU:n vakaus- ja kasvusopimuksesta. Direktiivin johdosta säädettävät kansalliset finanssipoliittiset säännöt saattaisivat tällöin poiketa EU-asetuksista. Myös tältä osin mahdolliset tosiasialliset muutokset on arvioitava asian jatkovalmistelussa.

Talous- ja rahaliiton etenemissuunnitelmaa koskevan tiedonannon mukaan tarkoituksena on yksinkertaistaa EU:n finanssipoliittisia sääntöjä huomattavasti vuoteen 2025 mennessä. Suomi on jo aiemmin tukenut EU:n finanssipoliittisen kehikon yksinkertaistamispyrkimyksiä. Suomi katsoo, että EU-lainsäädäntöön perustuvia finanssipoliittisia sääntöjä tulee tarkastella kokonaisuutena sekä samalla varmistaa yhtäältä suoraan sovellettavien ja toisaalta kansalliseen lainsäädäntöön sisällytettävien sääntöjen johdonmukaisuus ja yhteensopivuus. Direktiivillä tässä kohdin tehtävät muutokset eivät välttämättä tue tätä kokonaisvaltaista lähestymistapaa.

Osana EMU:n vakauden lisäämistä ja toiminnan parantamista Suomi voi tukea monivuotisen rahoituskehityksen ja EU-budjetin kehittämistä siten, että euroalueen mahdolliset erityistarpeet tulisivat aiempaa paremmin huomioituiksi. Paremmin kohdistettu, jäsenmaiden lähentymistä edistävä ja määrältään maltillinen, sekä selkeästi rajattu rahoitus euroalueen erityistarpeisiin EU-budjetissa voi olla joissakin tilanteissa hyödyllistä.

Tällaiset erityistarpeet voisivat koskea esimerkiksi kilpailukyvyyn ja rakenneuudistusten edistämistä, nuorisotyöttömyyden vähentämistä tai pankkiunionin varautumisjärjestelyä. Tarvittava rahoitus tulisi pääosin järjestää uudelleenkohdentamalla jo olemassa olevaa EU-rahoitusta. EU-budjetin hyödyntämisellä vältettäisiin uusien instituutioiden luominen pelkästään euromaille ja siten tarpeetonta eriytymistä ja vastakkainasettelua unionissa. Suomen nettomaksuosuuden täytyy kuitenkin pysyä kohtuullisena ja oikeudenmukaisena.

Suomen näkemyksen mukaan euroalueelle ei ole tarvetta perustaa uusia makrotaloudellisia vakautusjärjestelyitä suhdanteiden tasaamiseksi, kuten yhteiseurooppalaista työttömyysvakuutusta tai pahan päivän rahastoa. Tällaisia järjestelyitä ei voisi toteuttaa reilulta pohjalta, niiden tosiasiallinen hyöty olisi vaatimatonta ja vaarana olisi järjestelyiden muuttuminen pysyviksi tulonsiirroiksi jäsenmaiden välillä.

Edellä todetuista syistä Suomi myös katsoo, ettei ole perusteita luoda erillistä eurobudjettia nykyisten vakiintuneiden unionin instituutioiden rinnalle.

Valiokunnan lausunto TrVL 5/2018 vp

Suomi tukee tavoitteita vahvistaa euroryhmän puheenjohtajan asemaa ja parantaa euroryhmän toimintaedellytyksiä. Suomi ei pidä tarkoituksenmukaisena ajatusta yhdistetystä Euroopan komission jäsenen ja euroryhmän puheenjohtajan tehtävästä. Euroryhmän puheenjohtajalla tulee olla riittävä omistajuus ja vastuuvollisuus euroryhmässä käsiteltäviin asioihin.

Suomi ei näe tarvetta eikä perusteita luoda uutta toimielintä euroalueen valtiovarainministerin tai valtiovarainministeriön muodossa, vaan katsoo nykyisten instituutioiden olevan riittäviä.

Hallituksen EMU-linjauksen mukaisesti pankki- ja pääomamarkkinoiden kautta tapahtuva tehokas riskien hajauttaminen on keskeistä EMU:n vakauden ja no bail-out -periaatteen uskottavuuden kannalta. Siksi Suomi pitää tässä vaiheessa pankkiunionin loppuunsaattamista ja pääomamarkkinaunionin edistämistä päätavoitteina EMU:n kehittämisessä.

Suomi pitää erityisen tärkeänä pankkien vakavaraisuussäätelyn muuttamista valtioriskien osalta paremmin todellisia riskejä vastaaviksi. Tässä asiassa tulisi edetä eurooppalaisessa lainsäädännössä, vaikka globaalisti sääntely ei etenisikään yhtä nopeasti, sillä euroalueen erityispiirteiden vuoksi pankkien ja valtioiden kohtalonyhteyden katkaiseminen on välttämätöntä. Myös pääomamarkkinaunionin roolia riskienjaossa tulisi tehostaa tässä yhteydessä.

Muita tärkeitä riskien vähentämisen toimia ovat järjestämättömien luottojen määrän selvä alentaminen, sekä pankkisektorin pääomapohjan ja yleisen riskinkantokyvyn vahvistaminen tavalla, joka tosiasiallisesti mahdollistaa sijoittajavastuun soveltamisen ongelmatilanteissa.

Suomi edellyttää, että tulee luopua nopeasti sijoittajavastuuseen kohdistuvista kriisiajan poikkeussäännöksistä ja siirtyä pankkiunionin periaatteiden mukaiseen täysimääräiseen sijoittajanvastuun soveltamiseen.

Konkreettisen ja selvästi todennetun pankkisektorin merkittävän riskien vähentämisen ja tasaimisen jälkeen on mahdollista edetä kohti yhteistä talletussuojaa ja kriisinratkaisurahaston pysyvää varautumisjärjestelyä.

Pankkisektorin riskien vähentämiseen liittyviä toimia ja yhteisen varautumisjärjestelyn toteuttamista on linjattu tarkemmin valtioneuvoston selvityksissä E 95/2017 vp ja E 43/2017 vp.

Suomi ottaa kantaa komission jo annettuihin ja ylläkuvattuihin säädösehdotuksiin ripeästi perustuslain 96 §:n mukaisessa menettelyssä. Suomi muodostaa kantansa uuden rahoituskehusehdotuksen yhteydessä annettaviin ehdotuksiin myöhemmin.

Päätöksenteon demokraattinen legitimitetti ja kansalaisten tuki EMU-asioissa toteutuu suorimmin kansallisten parlamenttien kautta. Kyse on myös omistajuudesta.

Kansallisista talousarvioista päättäminen on keskeinen osa jäsenvaltioiden parlamentaarista demokratiaa. Finanssi- ja talouspoliittisten kehysten tiiviimpi yhdentäminen edellyttää, että jäsenvaltiot varmistavat kansanedustuslaitostensa asianmukaisen osallistumisen. Tapa, jolla kansalliset parlamentit valvovat maansa hallituksen toimintaa EU:hun liittyvissä kysymyksissä ja osal-

Valiokunnan lausunto TrVL 5/2018 vp

listuvat EMU:a koskevaan keskusteluun, on kunkin jäsenvaltion valtiosäännön mukaiseen järjestelmään ja käytäntöön kuuluva asia.

Yhteistyön muotoja kansallisten parlamenttien sekä niiden ja Euroopan parlamentin välillä voidaan kehittää, mutta yhteistyö ei miltään osin korvaa kansallisten parlamenttien roolia talous- ja finanssipolitiikan alalla.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valtioneuvoston kirjelmässä kuvataan komission joulukuussa 2017 antamat säädösehdotukset talous- ja rahaliiton kehittämiseksi sekä komission etenemissuunnitelma talous- ja rahaliiton syventämiseksi vuoteen 2025 mennessä. Komission talous- ja rahaliitto EMU:n kehittämiseksi esittämä uudistuspaketti on laaja, moniulotteinen ja useassa vaiheessa toteutettavaksi esitetty kokonaisuus. Komission antamista säädösehdotuksista tarkastusvaliokunta ottaa erikseen kantaa kahteen: vakaussopimuksen saattaminen osaksi EU-lainsäädäntöä (U 4/2018 vp) ja Euroopan vakausmekanismin muuttaminen Euroopan valuuttarahastoksi (U 5/2018 vp).

EMU:n kehittämisen tausta

Vuonna 2008 alkanut finanssikriisi ja sitä seurannut euroalueen velkakriisi paljastivat euroalueen institutionaalisia heikkouksia ja julkisten talouksien ongelmia. Jäsenvaltioiden julkisen velan tuli olla alle 60 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen euroon siirryttäessä. Velan pysymistä raja-arvon alapuolella tuli valvoa finanssipolitiikan säännöillä. Lisäksi niin sanottujen lähentymiskriteerien oli määrä taata jäsenmaiden talouksien rakenteiden lähentyminen. Näin ei kuitenkaan käynyt, vaan erot jäsenvaltioiden talouden tuottavuudessa ja hintadynamiikassa säilyivät suurina. Eurokriisin synnyn taustalla olivat Kreikan, Kyproksen, Irlannin, Portugalin ja Espanjan talouksien ylikuumeneminen sekä näiden maiden pankkijärjestelmien heikkoudet ja valtioiden voimakas velkaantuminen. Euroon siirtyminen johti euromaiden riskilisien erojen kapenemiseen, mikä puolestaan rohkaisi liialliseen velkaantumiseen. Kreikan ajaututtua velkakriisiin vuonna 2010 Euroopan talous- ja rahaliiton (EMU) puutteita ryhdyttiin korjaamaan monenlaisin toimin talous- ja rahaliiton kehittämiseksi sekä kriisin voittamiseksi. Näitä ovat taloudellisen koordinaation vahvistaminen uudella lainsäädännöllä vuodesta 2011 alkaen (finanssipoliittinen sopimus, 2-pack, 6-pack ja eurooppalainen ohjausjakso), Euroopan vakausmekanismin perustaminen sekä pankkiunionin perustamispäätös vuonna 2012.

Merkittävistä uudistuksista huolimatta EMU:n rakenne on edelleen epätäydellinen. Viime vuosina on käyty laajaa keskustelua EMU:n kehittämisestä ja ongelmiin on tarjottu kahdenlaisia ratkaisumalleja. Yksi ajattelutapa korostaa lisääntyvää yhteisvastuuta ja jäsenvaltioiden välisiä tulonsiirtoja, mikä edellyttäisi syvempää talouspolitiikan keskitettyä ohjausta. Toinen ajattelutapa korostaa jäsenmaiden talouspoliittista suvereniteettia ja markkinakuria.

Valiokunta kiinnittää huomiota seuraaviin näkökohtiin.

Valiokunnan lausunto TrVL 5/2018 vp

Pankkiunionin loppuunsaattaminen

Suomi pitää pankkiunionin loppuunsaattamista ja pääomamarkkinaunionin edistämistä päätavoitteina EMU:n kehittämisessä. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat pitävät tätä hyvänä linjauksena. Pankkiunionin perustamispäätös tehtiin jo vuonna 2012. Tämän jälkeen on luotu yhteinen pankkivalvonta ja yhteinen kriisiratkaisumekanismi. Pankkiunionin loppuunsaattamisessa keskeistä on yhteinen talletussuojajärjestelmä. Talletussuojajärjestelmän tavoitteena on vakauttaa asiakkaiden luottamus pankkitalletusten jatkuvaan likvidiyteen. Näin epäluottamuksesta johtuvat talletuspaot pankista tai maasta toiseen voidaan välttää. Yhteinen talletussuojajärjestelmä, joka olisi voimavaroiltaan vahvempi kuin kansalliset järjestelmät, lisäisi euroalueen pankkijärjestelmän vakautta merkittävästi verrattuna nykytilanteeseen, jossa kansalliset rahastot vastaavat talletussuojasta. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa korostettiin, että yhteiseen talletussuojajaan voidaan siirtyä vasta kun EMU-alueen pankkien riskejä on vähennetty. Euroalueen velkakriisin ajalta periytyneiden järjestämättömien luottojen määrä on monissa maissa edelleen korkealla tasolla. Järjestämättömien luottojen määrää on alennettava selvästi nykytasoltaan ennen kuin yhteiseen talletussuojajaan voidaan siirtyä. Esimerkiksi Kreikassa ja Kyproksella järjestämättömien lainakanta suhteessa koko lainakantaan on yli 35 prosenttia, Italiassa ja Portugalissa vastaavat luvut ovat noin 15 prosenttia, kun EU:n keskiarvo on 4,5 prosenttia lainakannasta.

Suomen kanta on, että sijoittajavastuuseen kohdistuvista kriisiajan poikkeussäännöksistä tulee luopua nopeasti ja siirtyä pankkiunionin periaatteiden mukaiseen täysimääräiseen sijoittajavastuun soveltamiseen. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat pitivät sijoittajavastuun toteutumista tärkeänä tavoitteena. Asiantuntijakuulemisten mukaan kriisitilanteissa sijoittajavastuun noudattaminen voi sisältää myös ongelmia, sillä se voi edistää talletuspakoa, kun sijoitukset kriisipankkeihin loppuvat. Haasteista huolimatta valiokunta painottaa, että sijoittajavastuun toteutuminen on välttämätöntä.

Valiokunnan saamien asiantuntija-arvioiden mukaan jäsenvaltioiden ja pankkien välistä kytköstä tulisi vähentää myös pankkien vakavaraisuuden sääntelyn muutoksella. Valtioiden velkakirjalainojen riskit tulisi ottaa huomioon vakavaraisuuden sääntelyssä. Nykyisin valtiolainat luokitellaan riskittömiksi sijoituksiksi vakavaraisuuden laskelmissa eli niitä vastaan ei tarvita omia pääomia. Esimerkiksi Suomen Pankin asiantuntijoiden mukaan osana pankkiunionin loppuunsaattamista pankeilta tulisi vaatia nykyistä enemmän pääomia, mikäli ne haluavat omistaa paljon yksittäisen valtion velkoja.

Makrotaloudellinen vakautusjärjestely/suhdannetasausmekanismi

Valtioneuvosto ei näe tarvetta perustaa euroalueelle uusia makrotaloudellisia vakautusjärjestelyitä suhdanteiden tasaamiseksi. Rahastosta annettaisiin varoja maalle, joka kohtaa vakavan epäsymmetrisen häiriön. Komissio ehdottaa, että tukea käytettäisiin lähinnä investointien elvyttämiseen kriisimaassa. Yhteisen suhdannetasausrahaston perustaminen on ollut esillä jo vuodesta 2012 alkaen. Sitä ovat ajaneet erityisesti Etelä-Euroopan jäsenmaat. Ranska on esittänyt vaihtoehtona yhteisen työttömyysturvarahaston perustamista. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat korostavat, että tämän tyyppiset rahastot merkitsivät yhteisvastuun kasvua ja voisivat johtaa pysyviin tulonsiirtoihin jäsenmaiden välillä sekä heikentäisivät markkinakurin tehokkuutta. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat toivat esiin myös, että EU ei ole liittovaltio eikä sillä ole resursseja

Valiokunnan lausunto TrVL 5/2018 vp

suhdanteita tasoittavaan finanssipolitiikkaan. Edelleen asiantuntijat toivat esiin, että vakautusjärjestelyiden korvamerkintä ei ole suhdannevaihteluiden tasaamiseen pyrkivän finanssipolitiikan kannalta mielekästä, vaikka innovaatioiden tukeminen ja rakennetyöttömyyden alentaminen ovatkin erittäin tärkeitä tavoitteita.

Valtioneuvosto ei näe tarvetta luoda euroalueelle omaa yhteistä budjettia eikä myöskään tukea komission ehdotusta luoda euroalueelle omaa valtiovarainministerin tointa. Suomen kannan mukaisesti uusien instituutioiden tai elimien perustamiselle ei ole tarvetta. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat eivät myöskään näe näitä komission esityksiä tarpeellisina. Jäsenmaissa ensikomentit pitkälle menevistä uudistuksista EMU:n kehittämiseksi ovat olleet melko epäileviä, eikä esimerkiksi komission esitys euroalueen valtiovarainministeristä ole saanut käytännössä juuri lainkaan kannatusta. Uudistusehdotuksista on tarkoitus päättää Eurooppa-neuvoston kokouksessa kesäkuussa 2018 ja joka tapauksessa vuoden 2018 aikana.

Valiokunnan johtopäätökset

Valiokunta on todennut mietinnössään hallituksen vuosikertomuksesta vuodelta 2016 (TrVM 8/2017 vp), että Euroopan talous- ja rahaliiton (EMU) vakaus ja hyvä toiminta ovat Suomelle tärkeitä. Vuonna 2010 alkaneen eurokriisin myötä jäsenmaiden tukemiseksi perustetuista kriisienhallintamekanismeista erityisesti EVM on osoittautunut toimivaksi. Uskottava kehikko sijoittajavastuun toteuttamiselle valtioiden velkaongelmien hoitamisessa kuitenkin puuttuu. Euroopan komissio on nostanut keskusteluun kunnianhimoisia ajatuksia EMU:n kehittämiseksi ja syventämiseksi. Tässä keskustelussa valiokunnan mielestä tärkeä huomioonotettava näkökulma on mahdollisten uudistusten vaikutus Suomen valtion vastuisiin ja riskienhallintaan.

Valiokunta katsoo, että eurojärjestelmän toimivuuden varmistamisen ohella on pidettävä huolta siitä, että Suomen valtion vastuut ovat rajatut ja riskienhallinta toimivaa. Haasteista huolimatta valiokunta painottaa, että sijoittajavastuun toteutuminen on välttämätöntä moraalikadon estämiseksi. Järjestämättömien luottojen vähentämistä tulee kiirehtiä, jotta pankkiunionin loppuunsaattamisessa voidaan edetä ja yhteinen talletussuojajärjestelmä saadaan perustettua. Valiokunta katsoo, että pankkiunioni on tärkeä saada toimimaan.

Valiokunta edellytti mietinnössään valtioneuvoston EU-strategiasta vuodelle 2018 (TrVM 9/2017 vp), että on tärkeää, että Suomi aktiivisesti muodostaa oman kantansa euroalueen tulevaisuudesta riskinäkökohdat huomioiden. Myös mahdolliset vaikutukset eduskunnan budjetti- ja valvontavaltaan tulee niin ikään ottaa huomioon.

Edellä olevan lisäksi valiokunta katsoo, että on tärkeää, että valtioneuvosto toimii aktiivisesti tärkeiden periaatteiden edistämiseksi ja varautuu kompromisseihin vähemmän tärkeissä asioissa, mikäli se on tarpeen hyvän kokonaisuuden aikaansaamiseksi. Mikäli EMU:n kehittäminen johtaa uusien instituutioiden perustamiseen, näiden ulkoisesta valvonnasta tulee huolehtia. Tämä on tärkeää tiedostaa, sillä esimerkiksi akuutin kriisin aikaan nopeassa aikataulussa perustetun Euroopan rahoitusvakausvälineen (ERVV) ulkoinen valvonta jäi puutteelliseksi. Hallitusten välisellä sopimuksella perustetun Euroopan vakausmekanismin (EVM) perustamisen yhteydessä riittävän ulkoisen valvonnan kirjaamisesta EVM-sopimukseen huolehdittiin vasta ylimpien kansallisten tarkastusviranomaisten aloitteesta.

Valiokunnan lausunto TrVL 5/2018 vp

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Tarkastusvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 24.4.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Eero Heinäluoma sd
varapuheenjohtaja Olavi Ala-Nissilä kesk
jäsen Maarit Feldt-Ranta sd
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Johanna Karimäki vihr
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Eero Reijonen kesk
jäsen Päivi Räsänen kd.

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Nora Grönholm
valiokuntaneuvos Heidi Silvennoinen.